

SZARVASI LAPOK.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, egy a lap szerkesztéséhez és a közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők.

Hirdetési díjak:

Egy három hasábos petüitor 5 kr
Kétszer közlésnél 4 kr
Háromszori közlésnél 3 kr
Többszori hirdetéseknel engedmeny adatik. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

A nyílt-térben minden garmonsor díja 10 kr.

Előfizetésre felhívás

„SZARVASI LAPOK”

1884-ik évi első évfolyamára.

Midőn a „Szarvasi Lapok” társadalmi és közgazdasági hetilap szerkesztésére és kiadására vállalkoztam, az a meggyőződés vezérelt, hogy Szarvas városa bir mindazon kellekekkel, melyek egy helyi érdekű közlőny fentartásának éltető alapját képezik.

Községünk társadalmi életének fejlődésében lépten-nyomon merülnek fel eszmék, melyek élénkebben csak akkor vitathatók meg, ha van tér, hol az avatottak gondolatait közölhetik. Lapunk ezt akarja közvetíteni; nem azzal a hitel, hogy csak lapunk lesz hivatva mindenben az igazi utat eltalálni, de azzal a jó szándékkal, hogy az igazat törekszik keresni. Vezérvényeinkben hozzá szól tehát lapunk társadalmi életünk mindazon kérdéseire, mik az intéző körökét időnként foglalkodtatják.

Közégi, egyházi és egyesületi életünk menetét lapunk folytonos figyelemmel kíséri, s azért esetről esetre gondoskodva lesz, hogy a gyűlések lefolyásáról olvasóinkat pontosan és pedig részr-hajás nélkül értesítsük.

Lapunk újdonságrovata számol városunk, ennek vidéke és megyénk nevezetesebb életmozzanatairól, s habár lapunk címe szerint is kiválólag Szarvasnak lapja, gondoskodunk róla, hogy Szarvas vidéke, különösen: Szentandrás, Öcsöd, Endrőd és Kondoros, lapunkban saját közlőnyüket ismerjék fel.

Vegyes rovatunk az ismeretek nagy tárházából közöl mulattató és oktató apróságokat.

Egyik főgondunkat képezni a közgazdasági és kereskedelmi rovatunk olcsó szerkesztése, hogy Szarvas és vidékének ipara és kereskedelme lapunk felé fordítsa figyelmét, s ebből folyólag közlünk időnként e rovatban is önálló cikkeket. Kivonatossan közöljük a városi s esetleg a szomszéd községi „temp'om előtt” hirdetéseket is. A hirdetési rovat díjait jutányosan számíttjuk.

Tárcaánk változatossága és élénkségére kiváló gondot fordítunk. Már is birjuk több jeles írónk ígérését, hogy dolgozataikkal megfogják tisztelni lapunkat.

Lapunk egy évnyi terjedelemben jelenmeg hetenként egyszer, minden vasárnap. Előfizetési díj helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 5 frt.
Fél évre 2 frt 50 kr
Negyed évre 1 frt 25 kr

Az előfizetéseket, valamint minden a lapot érdeklő közleményeket a „Szarvasi Lapok” szerkesztő és kiadó hivatalához kérjük küldeni.

Mihálfi József

A „Szarvasi Lapok” felelős szerkesztője és kiadótulajdonosa.

A „jó könyvek”

Alföldünk népének legnagyobb része földmivelő nép. Az esztendő négy évszakából hármát kint a mezőn tölt, földmivelési és állattenyésztési sokféle munkával van elfoglalva, A téli napokon hajlék alá vonul, erős munkája után pihen.

A pihenés ezen napjai azonban gyakran nem a legüdvösebben folynak le. A szorakozást keresők összegyülekeznek, mulatnak, beszélnek, de legtöbbször ezen időtöltés sem tárgya, sem módja szerint nem szolgál népünk javára. Rémhistoriák és babonák elbeszélése, sikamlós dalok éneklése, féktelen játékok, ledér beszéd vannak napi renden, mind alkalmasak egyenként és együttvéve arra, hogy a romlatlanok szívét lelkét megmetelyezzék. Ezekhez hozzájárulnak koronként olvasmányok is, ponyvairódmunka felburjánzó termékei. A gyermek kít a szerető családi kör, a gondosan oktató iskola megóvott minden rosztól, gyakran jut ilyen „magasabb” iskolába, hol a keblébe addig vetett minden jó mag elfojtatik, s a helyett elke észrevétlenül durva, vad indulatok termő kertjévé válik. Tudjuk ugyan, hogy dicséretes kivételek találkoznak, hogy vannak olyan tisztas családi körök, hol a gondos családátya és szerető családananyának vezető szelleme örökös az ifjabb nemzedék üdve felett, hol nem engednek meg sem szót, sem dalt olyast, miben az

ifjú lélek ártatlansága megbotránkozhatnék. Bár így lenne minenütt. Regéljenek és meséljenek az együtt mulatozók, de csak tanulságos dolgokról, dal, beszéd és játék fűszerezze társalgásukat, de mindez maradjon a tisztesség határain belül, és olvasgassanak is, de olvasmányuk meg legyen változtatva.

De hát mit is olvasson a mi népünk? Drága könyveket vásárolnia nem igen áll módjában.

Községi közkönyvtáraink nincsenek.

Magán-könyvtárakban ha volnának is arra való olvasmányok, a nép azokhoz nem igen juthat.

Ilyen adott viszonyok mellett vesz és olvas olcsó ponyva irodalmi termékeket, Söbri, Patkó Sebők rablóhistoriáit.

S mik ezek? Olcsó méreg, mivel népünk ártatlan kedélye megrontatik, józan gondolkodása megbénittatik.

Minden erővel azon kell munkálkodnunk, hogy ennek útját vágjuk. De ezt csak úgy tehetjük, ha, midőn népünk egyik kezéből az olcsó rosszat elvesszük, másik keblébe olcsó jó tudunk.

S ilyen olcsó jóról gondoskodtak legjelesebb költőink, írónk és művészeink, midőn a „Jó könyvek” a magyar nép számára címe alatt egy irodalmi vállalatra közreműködnek. Bárki vegye e műveket kezébe, meg fog győződni róla, hogy csak oly olcsók, mint a legolcsóbb „bűvös hangu Vénus madár” historijája, s bennük el van találva a népies gonolkodás-mód és a népies nyelv és hang.

Első helyen tehát a „jó könyveket” olvassa a mi népünk.

Ha ezek által hozzá szokott az olvasáshoz, fog kívánni lassankint többet is, s akkor nyujthajuk neki írónk és költőink nagyobb munkáit is.

Terjesszük a „jó könyveket” népünk közt, nemzeti mivelődésünknek teszünk vele nagy szolgálatot.*)

Szarvas és vidéke száz év előtt.

„Geographia avagy tekintetes nemes Békés vármegye tartományja földének leírása” című műből, melyet Peik Ambrus gyulai katolikus

*) A „jó könyvek” füzetei: Jokai Mór, P.Szatmáry Károly, Mikszáth Kálmán, Tórs Kálmán, Tolnai Lajos, Várady Antal s több más jeles írók írják. Megjelennek a Révay testvérek kiadásában Budapesten.

magyar kántor épen száz év előtt 1784-ikben iri, érdekesnek találjuk Szarvas és vidékének közsé-geiről szóló czikkelyeket itt közölni, hogy a jelen nemzedék lássa mi érdekes feljegyezni való volt községeinkről száz év előtt.

E n d r ő d.

K. Mitsoda helység következik ezután és mennyire esik hozzája?)

F. Endrőd, a ki alig vagyon felmértföldre töle

K. Hát ez hol és mitsoda víz mellett fekszik?

F. Az egész Körös folyó a mellett, mely az árvizektől gyakrabban ostromoltatik.

K. Mitsoda vallású és nyelvű nemzetség te-
lepedett meg rajta?

F. Minden egyéb vallástól tiszta igaz R. Catholikusok szállottak meg, az előtt majd 60 esz-
tendővel, kik a felső vármegyéből leszármazott
Tótok voltak és közönségesen azon nyelven is be-
szélték, de idő jártával némely ugyan Catholikus
magyarok is ferközvén közikben, most annyira
megmagyarosodtak, hogy noha mind a két nyelven
beszélnek, még is a magyar nyelvnek nagyobb ke-
lete vagyon közöttük és igen kevesen találkoznak,
kik magyarul ne tudnának, honnan lehet remélni,
hogy nem sok esztendő múlva a mostani ifjuság
(tsupa magyarrá valik.) és ezen faluhelységnél a
más vallásoktól tisztább papista hely egy sem ta-
lálkozik vármegyénkben.

K. Mitsoda nagysága és értéki helység le-
het ez?

F. Ez előtt 40 esztendővel majd a legkisebb
és legszegényebb falu helységek közé számláltat-
tatott, de minek utána élő s ma ha járó fölgye a
Méltóságos Uraság kegyességéből pusztákkal meg-
bővítettett volna, annyira megsaporodott lakosok-
kal, hogy a nagyobb helységek közé lehet már
most számítani és gazdaságokban is jó igyekezetek
által annyira gyarapodtak, hogy nagy számmal jó
értékű gazdasággal bírnak.

K. Mitsoda épületü szent egyházok vagyon?

F. A régi és pusztulásból helyre hozott és
a Köröstől csak nem elmosatott víz parton levő
kisdud templomokkájak mivel igen szoros volt
két ízben is nagyobbítván ez előtt majd 20 esz-
tendővel utólszor jókora magasságú kő Toronnyal
a Mitsoda Uraság segedelméből és a helységbéliek
Istenes adakozásából szekerező faradságok és munká-
kajok által nagyobbra építettett és hozzá való kül-
ső belső szükséges eszközökkel oltárokkal, ruhák-
kal orgonával és harangokkal felékesítettett és meg-
bővítettett.

K. Mitsoda helyen vagyon fekvése ezen falu
helységnek?

F. A derek Körös partján, némellyrésze dom-
bossabb némely része pedig laposabb és annak
idejében vizes és sáros helyen áll.

K. Vezetik e a lakosok valami hasznát az
alattok folyó Nagy Körösnek?

F. Igen is mind az általjárásban az utasok-

1) Előbb Gyomárról szolt. Szerk.

2) Ezen jóslat megvalósult. Szerk.

TÁROZA.

Emberszólás.

(A Megpályán)

Folyt. és vége.

A kor végeztével vissza ültek előbbi helyök-
re, s ekkor így kezdé a beszédet az ifju:

— Mindenek előtt asszonyom, jöjjünk tisz-
tába a fogalommal, melyet tárgyalni akarunk. Mi
a pletyka alapja? Valakinek hata mögött rosszat
beszélni. Hogy azonban a gyöngedség mily fok
nyilatkozzék ebben, azt rendszeren méltóságunk
állapotától függ. S ezért meg kell különböztet-
nünk az alsóbb körök pletykáit a mélt. osztaly-
étól. Amott pletykáznak, itt megszólalnak. A plety-
kának célja pusztán valakinek tökéletlenségeit
feltárni, a megszólás ezeket a tökéletlenségeket a
társalgás kimeríthetetlen tárgyaivá teszi s alkalmat
ad elmésségünk felmutatni. Közönséges assz-
onyok pletykáznak a kapuban, a kútnál a ma-
lom alatt; hölgyeink megszólalnak a hirhedt uzso-
nai kavé mellett, sőt mint tapasztaljuk a jégen is.
Mindkettőnek emberi gyarlóság a forrása s egyik
sem akar egyenesen artani, s ezért inkább meg-
bocsáthatók, mint más gyarlóságok.

— Nem is hittem, hogy ön ily elné ő!

— Oh a megszólás nem zárja ki azt sem,
hogy az illető jó szívű legyen. Nézze asszonyom

tól nagy hajót (komp) és különös révést tartván
s mind pediglen a halászból, mikor mód van
benné szép hasznót vesznek.

K. Mi forma épületü házakból áll ezen falu?

F. Mint a többi helységekben, itt is ahhoz
hasznoló épületü paraszt de tsi os házak vannak
a többi alávaló épületek között.

K. Laknak-e itten valamely érdemes Úri
emberek, avagy Tisztek?

F. A T. Plébános ur káplányával együtt
mint lelki pásztor és a Nemes Vármegyének Fis-
kálisa és a Helység Nótáriusa, a többi mind adozó
és szolgáló Község.

Községi közügyek.

Szarvas városi népgyűlés.
A január 6-án tek. Salacz Ferencz járási szolgáló
bíró ur elnöklete alatt megtartott népgyűlésen mi-
után négy állásra szavazás kívántatott, szavazat
többséggel lettek megválasztva: bírónak: Teplicz-
ky János, törvénybírónak: Kita Pál, városgazdán-
nak: B a l e z ó I s t v á n, mérnök-számvevőnek:
T a b a j d y S á n d o r. A többi tisztségek fel-
kiáltás utján következőleg lettek betöltve: pénz-
táros lett: Melis Mátyás, alpenztáros: Melian
János, közzgám: Viskovics Ignác, közzgámsegéd:
Pliesko Zsigmond, esküdtek: M o l v e g y M a r t o n, H u-
b a S a m u e l, Csizsár János, Kloczka János, Hrivnák
Mátyás, Lestyan Pál Goda, Terhes István, és Thur-
v Gábor, állatorvosok: Dajcsensmid András és
Kristoff János.

Képviseletig y ü l é s j a n. 8-án
Az előjárók felesketése és rendőrbiztos választása
ezelőbbi tartott ezen gyűlést Tek. Salacz Ferencz
szolgabíró ur megnyitván a népgyűlés választásá-
nak eredményét jelenti, miután az esküdtek kö-
zül Thury Gábor megválasztása után azonnal le-
köszön, ennek helye betöltésére jan. 13-án tar-
tandó népgyűlésnek jelöltek: Roszik János, Ko-
nar Mihály és Szrnka János Janó. A városi elő-
járók megesekeése után rendőrbiztosnak títkes
szavazás utján a jelentkező hét férfiből: Hajduk
György Szabó Bálint, Boros János, Gyurik Sám-
uel, Jeszenszky János, Polyjovka György és Kunstár
Pál közül megválasztott 20 szavazattal 17 el-
lenében J e s z e n s z k y J a n o s, ki az
esküt azonnal le is tette. Miután a városi eddigi
rendőri intézmény utóbbi időben sok panaszra a-
dott okot, kiküldetett egy bizottság, mely a városi
rendőri szabályzatot elkészítse s javaslatát legkö-
zelebb a képviselő testületnek benyujtsa. Ezen bi-
zottságba be lőnek választva: Salacz F., Télessy J.
Mikolay Mihály ügyvéd, Petricz A. és Mázor J.
urak.

Egyesületek.

— A s z a r v a s i nőegyesület. Miután a
legutóbbi felelvben januástól deczenberig városunk-
nak nem volt helyi lapja, a városi jótékony nő-
egylet ügyeiről nem volt hely hol szárolni. Jónak

példaul azokat, kik az iment itt ültek. Mind ked-
ves, házas és szeretre méltó nők s egyben sincs
annyi maliczia, vagy roszkárát, mint a mennyit
csak az itt lefolyt társalgás is joggal enged kö-
vetkeztetnünk. És mégis mennyi gyönyörrel szól-
nak meg másokat. Miért?

— Haljuk hát miért?

— Én ennek okát egyrészt a nők sajátágos
természetében, másrészt az ő nevelésükben s házi
körün ényeikben látom. A nőnek általában nagyobb
a képességük arra hogy a dolgok n-vetsé es ol-
datat fölfedezék. A férfiaknak kevés érzékük
van a lényegtelen dolgok iránt, a nők tekintete
ezeket nagy ügyességgel leli meg. Soha sem fi-
gyeltem meg, milyen kalapot visel Lengediné,
milyen szabásu a Sárközi Lilla feőlője, illik e a
Bényeiné keztyűjének szine nyakkendőjéhez. El-
lenben kérdezze meg Karolin kisasszonyt. Bizto-
sítom, hogy alapos értesülést fog szerezni.

— Ez eddig nem tulságosan hízelgő rank
nézve Tovább!

— A nőknek ép ezért nagyobb az érzékük
az aprólkosságok, a külső czeremoniak iránt s
az ellen való vetségeket azonnal megfigyelik. Va-
lakinek felszeg udvozlése módja, furcsa kézmoz-
dulata, ügyetlen meghajlása mindmegannyi tárgy
az elmés megjegyzésekre Különben az aprólé os-
sag k iránt érzéküket legjobban mutatják levele-
ik, melyek ép ezért rendszeren körülményesebbek,
és érdekesebbek mint e férfiaké.

találtuk most utolagosan a szept. 23-án tartott a-
lakuló közgyűlés nevezetesebb mozzanatairól szá-
molni. Az 1882/3-ik évben. volt bevétel 904 frt.
10 kr. kiadás 845 frt, 10 kr. ebből tőkésítve lett 350
forint Az egylet vagyona: 3 65 f. 40 kr. A titkári
jenteselből közöljük az egyesületnek az utóbbi három
évben gyakorolt jótékony működéséről a következő
adatokat: A szarvasi jótékony nőegyesület rendszeren
havi segélyben részesített hét gyamoltalan családot
módot nyújtott egy tanítónőnek ta ulmányait befe-
jezhetni; buzgózkodott a nőipar érdekében, külö-
nösen a szarvasi iparral foglalkozó nőknek előse-
gíté az országos nőipar kiállításán való részvétele-
lét, evenkint jutalmakat osztott, két-két aranyat, a
helybeli főgymnasiumban a legjobban tanuló szar-
vasi ifjak közt, hat-hat ezüst tallért az elemi is-
kolákban a magyar nyelvben legjobban haladó ta-
nulóknak, és hat forintot a tornában kitünő gym-
nasiumi ifjaknak, rendkívül segélyt nyújtott egy
szegényen elhalt nő temetéséhez, egy szegény gym-
nasiumi tanuló felruházásához egy szerencsétlen ipa-
ros szemegyógyításához, és a szentandrás leányis-
kola felállításához, hozzájárult az Arany szobor
felállításának költségeihez. Maga az egyesület kö-
vetkező újabb három évre megelakulván tisztvise-
lőit ekképen választá meg. Elnök: G r o f B o l z a
A n t a l n é szül. Brudkovszky Amalia, alelnök:
P ó l D a n i e, női titkár: H a v i a r D a n i e,
pénztáros: P o k o m a n d y R a d i m e c k y
M a r i, gondnok, Bakay Sándorné,
Valasztmányi rendes és póttagok. Dancs László-
né, Delhányi Zsigmondné, Dely Józsefné, Fűrích
Dészné, Kovács Sándorné, Kuczky Jánosné, Lá-
nyi Gusztávné, Melis Lajosné, Miháfi Józsefné,
Szlovák Pálné, Tabajdy Sándorné, Winternitz Ar-
noldné, Fuksz Edéné, Maresek Györgyné, Nyácsik
Somané, és Roszjarovtc: Jánosné urók. A férfi
titkári tisztre újra felkérletett Miháfi József lapunk
szekesztője. A közgyűlés egyik legnevezetesebb moz-
zanata volt az a határozat hogy az egyesület a
helybeli polgári leányiskolai épület megvételéhez
ö t s z á z forint alaptványnyal járul.

Városunk többi egyesületeinek működéséről
jövő számainkban fogunk megemlékezni.

Ujdonságok.

— A szarvasi járásbíroságnál Potoczky
Elek elhunytával megüresedett hely betöltetett Dr.
G e d e o n A l b e r t ur, eddig a szeghalmi
járásbíroság bírója helyet elfoglalta. Helyébe a
szeghalmi járásbírosághoz városunk szülötté Pokor-
ny László ur lett helyettesül kinevezve.

— U j k a r é n e k k ö n y v. A szarvasi
evang. egyház egyik orgonistája C h o v a n Z s i g-
mond ur nagy szorgalommal dolgozik egy új kar-
énekkönyvön. Az evang. egyház rendkívül gazdag
egyházi énekköltészetének kincsei az ő avatott ke-
zei által a zeneköltészet magasabb igényeinek is
megfelelő alakot fognak nyerni. Koronazza teljes
siker hasznos munkáját!

— Ime az elismerés, mely a megrovás tö-
vén fakadt!

— Ugyan kérem kérje fel egy férfi ismerő-
sét, hogy írjon le önnék egy bált Képtelen lesz
ra. Ellenben egy nő mennyi megfigyelő tehetség-
gel fogja önnék felsorolni mind azokat az aprólé-
kosságok t, melyek összevéve a bál teljes képét
alkotják. Én mindig szivesebben olvasok női le-
veleket.

— Valóban??

— Egy további okát az említett körülmény-
nek én a nők gyengeségében látom. A férfiak ha
megsértetnek más módon állnak bosszút: a gyen-
gebb, érzékenyebb nő nyelvet hívja segítségül.

— Ragalmazó!

— Korántsem asszonyom. Csak oly tény-
jelentek ki a melyet én egészen természetesnek
találok s nem is vehetek rosz néven, mert a dol-
gok természetében rejlik.

— Tegyük hát fel, hogy ez így van. Men-
jünk tovább.

— Említettem a nők nevelését is. Kevés az
a nő, különösen itt nálunk vidéken, aki alapos
kiképzést nyert volna, vagy legalább azt az ér-
zékét vagy hajlam t a nemesebb szellemi foglal-
kozás iránt, mely aztan a nő önmivélésre ösztö-
nőzné. Így aztan sokkal ke esebb tárggyal ren-
delke- nek a társalgáshoz mint a férfiak kik a po-
litikában, irodalomban, a nyilvános élet sokoldalú
tényeiben a tárgyak kimeríthetetlen forrásait lelkei fe-

A kákai pusztá megvétele. Hogy a szarvasi szorgalmatos földmivelő gazdak milyen takarékosak, s ennek következtében milyen jómódúak, azt legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy aránylag rövid idő alatt két nagy területű pusztát vettek meg. Alig múlt egy pár éve annak, hogy a Battyány féle csabaesüdi Szörbala pusztá vételuján kezébe került, most ismét megvették 510 ezer forintot az Inkeyek 5400 holdnyi területű kákai pusztáját. A fizetés 5 év alatt 6% mellett fog megtörténni.

Szentandrás-on f. hó 6-án ejtették meg a községi előjárók választása. Bíró lett: Farkas László, törvénybíró: Nagy András, árvgám: Benesik Elek, állami pénztárnok: Pintér Károly, községi pénztárnok: Sinka Mihály, községi gazda: Fabó Emánuel, esküttek: Bontovics Vincze, Bodnár József és Ambrus József.

Főgymnásiumunk érdemeiben gazdak, most méltó nyugalmat élvező tanára Kóren István ur a sánlorfalvai templom építését 100 frtnyi adománnyal volt kegyes gyámolítani. Fogadja kegyes adományaért a nevzett egyház őszinte köszönetét.

Adakozás. A helybeli főgymnásiumi nyugdíj alaphoz Kéblóvszky Lajos ur, ki jelenleg Teschenben tartózkodik, 50 forintnyi adománnyal járult. Köszönt a nemes lelkű férfiak, ki hazájától távol sem feledkeznek meg a tanúgy érdekeit szíven hordani.

A szarvasi kir. járás-bíróság általa nos ügyforgalmi kimutatása az 1883-ik évről: I. **Ügyforgalom.** A polgári, teleknyvi és büntető iktató könyvbe vezetett beadványok száma: 1) A múlt évről hátralékban maradt: 61; 2) az 1883-ik évben érkezett: 6748; 3) az 1883-ik évben elintéztetett: 6581; 4) hátralékban maradt: 228. és pedig köz polgári ügy: 1) múlt évről hátralékban maradt: 37; 2) érkezett: 2590; 3) lett: 2627; 4) elintéztetett: 279; 5) hátralékban maradt: 48. **Teleknyvi ügy:** 1) múlt évről maradt: 1; 2) érkezett: 270; 3) lett: 2701; 4) elintéztetett: 2613; 5) hátralékban maradt: 58. **Bűnvádi ügy:** 1) múlt évről maradt: 23; 2) érkezett: 1458; 3) lett: 1481; 4) elintéztetett: 1359; hátralékban maradt: 122. **Elnökségi ügy:** 1) múlt évről maradt: —; 2) érkezett: 482; 3) elintéztetett: 482; 4) hátralékban maradt: —. II. **Tevékenységi kimutatás.** 1. **Köntúr József** kir. járás-bíró: 1) múlt évről maradt: 8; 2) érkezett: 3018; 3) lett: 3056; 4) elintéztetett: 2856; 5) maradt: 200. 2) **Potoczky Elek** kir. aljbíró: 1) múlt évről maradt: 26; 2) érkezett: 1982; 3) lett: 2008; 4) elintéztetett: 2008; 5) maradt: —. 3. **Kovács Sándor** kir. aljbíró: 1) múlt évről maradt: 27; 2) érkezett: 1718; 3) lett: 1745; 4) elintéztetett: 1717; 5) hátralékban maradt: 28.

A szarvasi „Népkör” január 19-én a „Barány” vendéglő nagytermében saját könyvtára javára tánczenészen rendez. Belépti

— Ne feledje ön, hogy itt veszélyes térre lépett. Kik az okai annak, hogy a nők nem nyerne alaposabb kiképzést, s hogy aztán később ha asszonyokká válnak, akkor sem nyerne öntönt és utasítást gondolat és érzelm világuk kibővítésére, hanem csak konyhára és uzsonnai kávé társalgásra vannak utalva? Kik annak az okai?

— Nem tagadom, a férfiak. Csakhogy...

— Mit tesznek önök, ha napi foglalkozásait végezték? Elmennek a kaszinóba kártyázni. Mit tegyünk ekkor mi? Mnthogy a nő kezében a kártya nagyon elidegenítő jelenség, tehát nincs más tennünk, min kiváznunk. Önök elhanyagolják lelkivilágunkat új, érdekes és nemesítő tárgyakkal gazdagítani, — pedig mi szeretünk tanulni s nem pazarolnák fáradságukat hasztalanul, — elégedjenek meg hat velünk, a milyenek vagyunk.

— Elismerem, csakhogy...

— Mi tehát magunkra vagyunk hagyatva. Pedig a társaság szüksége meg van minden emberi lényben. Összegyűlünk hat mi is a kávé mellett s társalgunk a magunk módja szerint. Mivel pedig a társalgás az idő viszonyait, a szakmáinkat, a gyermekek kölcsönös dicsérete felett hamar kimerül, természetes, hogy a beszéd átmeny azokra, kiknek tetteit, mondásait meg kell naponta figyelniük, embertársainkra. Erényeiket nem magasztaljuk, — hisz az erény nem szorult dicséretre! — de meg aztán ez kissé unalmas is,

díj személyenkint 80 kr. — Családjegy 2 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtnak, Kezdeté 8 órakor.

— A szarvas-mezőtéri ország utnak hidját a 18-ik számú átvágáson már építik. Szükség is volt már ehhez hozzájárulni, mert dacára a vas, út kiépítésének, e vonal még igen élénk forgalommal bír, s a kompon a közlekedés felette lassú.

— A szarvasi Kaszinó-társulat évi rendezettségét jan. 20-án du. 3 órakor tartja.

— Az „Oroszházi Ujság” új évtől kezdve szerkesztőt változtatott. Eddigi jeles szerkesztője Torkos Kalmán ur Oroszházáról távozási helyét Sas István ur, a békésmegyei tanító egyesület főtitkára tölti be. Úgyes keze alatt a lap méginkább fog felvirágozni.

— Veres József ur, az orosházi evang. egyház jeles lelkésze Hirdesd az igét czim alatt kiadta egyházi beszédeit. A mű ajánlva van az orosházi ág. hitv. evang. gyülekezet buzgó tagjainak, kegyes ösök vallásos utódaiknak, Dr. Luther Márton születésének 400-ik évfordulójára emlékül, szülőföldje és gyülekezete iránti szeretete jeléül.

A csabai kaszinó-egylet 1884 évi január hó 17-én, a közbirtokosság dísztermében, az „Arany-alap” javára zartkörű táncvizsgalmat rendez. Rendezi Geiszt Gáspár földbirtokos ur elnöke mellett a b. csabai ifjúság egynehány tagja. Belépti díj 2 frt, családjegy 5 frt. Jegyek előre valhatók Gärtner Adolf ur kereskedésében B. Csabán a főtéren.

— Szentandrásról írják: Jan. 7-én kísérték ki örök nyugalma helyére Soltz András községi orvost, ki nemes szívjósága, ügyes szaképessége által az egész község osztatlan bizalmát bírta. Legyen esendes nyugalma s áldott emléke!!! Özvegyét és kis árváját vigasztalja azon tudat, miszerint az ő vesztességük, mindnyájunk vesztessége, az ő gyászok mindnyájunk gyászai.

— Hangverseny. Farkas Sándor jan. 10-én „Barány” vendéglő nagytermében hét tagból álló czeplédi zenetársulattal hangversenyt rendezett. Egy év előtt Newyorkban a magyar egylet által arany emlékéremmel lett kitüntetve. Most Ausztráliába készül, azért tartja bucsu hangversenyeit. Az erőteljes, őshangzó játék általános tetszésben részesült.

Gazdaság, ipar és kereskedelem.

Földmivelési viszonyaink.

Általánosán elterjedt az a hamis vélemény, hogy a gazdálkodást nem kell tanulni, az csak úgy ragad ez emberre, mint kerékre a sár, csak legyen az embernek egy kis szerencséje s nemi csekély tárgyösmereite, hát aztán lehet mindenki gazda; azt hogy valaki a gazdálkodást előzetesen és rendszeresen tanulja, s hozzá még könyvekből tanulja, azt még nagyon kevesen tartják czérra ve-

volna; mások hibáival foglalkozni — vallja meg — érdekesebb, mint jótulajdonaiikkal.

— Nem mondhatok annak ellent, a mit ön most oly szellemeesen kifejtett, csakhogy...

— Engedje meg, hogy harmadszor is felszakitom. Még egyet. Elismerem, mert tények bizonyítják, hogy mi többet pletykázunk, mint önök de a „mentő körülmények” közé fel kell vennünk azt is, hogy a mi foglalkozásunk köre is sokkal inkább elvon minket a szellemi elvzetelektől, mint önöket... Ne mosolyogjon kérem! Nem akarom én a női emancipációt. A nők munkakörét maga a természet szabta meg s nem volna helyes annak adott korlátait átlépniük. Nem szemrehányás ez részéről, csak mentségül hozom fel.

— Önök asszonyom, nem szorulnak mentségre. Engedje meg, hadd figyelmeztessem, hogy tárgyunktól kissé eltértünk, nem akartam én a nőket megróni, távol legyen tőlem! Én nem itélek, csak konstátalok, mint a jogászok mondják. Azt kellett, az ön szíves felszólítására kifejtenem hogy a nők mért pletykáznak többet mint a férfiak. Felhozta ön társas viszonyainkat. Igaza van, azok a mi rovásunkra szólnak, de mi így kaptuk azokat elődeinktől s nincs meg bennünk az erély azon változtatni, ép mint hogy önökben tisztelget a kivételeknek — sincs meg a hajlam e reformhoz hozzájárulni.

Hozzá kell kezdeni. Minden kezdet nehéz. — Különben nincs szabály kivétel nélkül.

zetőnek, sőt mondhatnám feleslegesnek gondoljak s innen ered aztán az, hogy akar hany iparos vagy másfével foglalkozó ember, ha megtakarított néhány forintok, kapja magát s gazdálkodni kezd s aztán — kellő szakértelem hiányában — legtöbb néhány év alatt tönkre megy, s elveszt mint gazda azt, mit mint iparos vagy honorátió szerzett, s mire aztán elfogy a pénze s a mi legfőbb az ideje is, akkorára a maga kárán tán tanult is valamit.

Szarvas város lakossága mint tudva van, általában gazdálkodással foglalkozik, s gazdag nagy kiterjedésű határán a földmivelők ernyedetlen szorgalmuk által anyagilag szépen gyarapodnak, mit leghatósabban bizonyít az a körülmény, hogy alig néhány év alatt 8000 holdat vettek meg örök áron, s e temérdek földnek árát ezen temérdek pénz majd mind a földből teremtettek elő.

Az igaz, hogy azok kik e pusztákat megvették már zsenge gyermekkoruk óta a gazdálkodással foglalkoznak, s viszont ők is ezzel foglalkoztatják gyermekeiket éppen azon a régi rendszer alapján mint a hogy ők tanultak apáiktól, s az újabb kornak vívmányai és rendszereiből csak is a legkiválóbbakat s ugyszólván már teljesen mellőzhellenekeket alkalmazzák.

A kik ismerik a szarvasi néppet, s akik tudják azt, hogy az idevaló népnek $\frac{7}{10}$ része kint lakik telen nyáron a tanyákon, mely tanyák összege majd nem községnek tekinthető s rendes néposkolakkal vannak ellátva, az méltán fog csodálkozni azon, hogy es mint van az, hogy még mind eddig nem alakult itt Szarvas határában egy, a helyviszonyokraak megfelelő „földmivelési iskola.” Ne tessék megijedni e czímtól, nem értek én ez alatt egy nagy apparátussal berendezett s még nagyobb, költséggel fentartott, s aztán annál kevésbé látogatott iskolát; attól ne tessék tartani, hogy ez oskola létesítéséhez a magas kormány támogatását akarnám igénybe venni; hanem igenis létesíteni s fentartani egészen házilag szeretném azt.

E város nagykiterjedésű határában van mintegy 1500—2000 tanya; mely tanyák mint fenebb is említém majdnem fabu jelleggel bírnak, s e tanyák kisebb nagyobb módú gazdák által bírnak. Vegyük például, hogy minden tanyán két férfi egyén lakik, ezek egyike az ifjabb nemzedékhez tartozik. Nézzük mit mivelnek ez emberek oda kint egész tél n által? Az amugy is rövid téli nap közben csak akad némi dolguk részint a jóság ellátás körül, részint pedig a takarmányos kert s az udvar rendezés körül; beköszönt az est, s mit csinálnak? Egyes nagyobb szobával bíró tanyákon összejönnek 10—12 s néha többen is össze ülnek, pipálgatnak s nem egy esetben a legtrivialisabb események elbeszélése által mulattatják egymást, míg nem aztán haza szedődnek.

Mennyivel jobb lenne, s mennyivel nemesebben tölthetné az ifjúság a hosszú téli esteiken idejét ha az idevaló gazda község kissé kijebb merne mozdulni azon közönyösségéből, mely eltekintve attól

Sok nő gyűlöli az ember szólast. „Abban a szerencsés helyzetben vagyok,” mint a végeladók kereskedők mondják, hogy ujjal mutathatnék egy ily példára.

— Ne tegye ki magát kérem a csalódásnak.

— Aztán meg akárhány férfi van, a ki pletykázik, nézze például Peredi urat, a ki az innét versenyt szapult e hölgyekkel. Csak hogy itt éles az ellentét. Eddigi beszélgetésünkben nemesak okokat soroltunk fel, de mentséget is, melyet a pletykázó nők őszintén megérdemelnek. A pletykázó férfinek nincs mentsége. Az ő pletykáiban nincs meg a női kellem s az a bizonyos szeretetreméltóság, melyért mi a nőknek az emberszólast oly szívesen megbocsátjuk; a pletykázó férfi nagyon izetlen... De imé az esthajnal már elenyészett. Beállt a szürkület. A teli hold legfelső szegélye felbukkan a kórház megől. A kórszolyók kózzdenek haza szállingózni. Sok érdekes részletet lehetett volna még megbeszélünk... Legyen szabad remé nem, asszonyom, hogy legközelebb ismét találkozzunk itt a jég-n.

— S megbeszéljük e tárgyra vonatkozólag mind azt, mire imén már nincs idő.

— Az ön társaságában a nyereség es élvezet mindig az én részemen lesz. Engedje lekötnöm kórszolyáját, asszonyom!...

Béri Kelemen.

hogy igyekvőse oda irányul, minél több földet szerezni, s minél szebb jószágot nevelni — mely különösen gyermekei neveltetése, s minden közügy iránt nyilvánul. Eme gazdák kiknek családjaik kint laknak a tanyákon ha összeállnának, s vállvetve elhatároznák magukat, hogy eg-két vándor gazdasági tanítót meghívnának, kik a téli estéken kint a tanyákon felváltva hol egy, hol más gazda tanyáján — kknél erre a célra alkalmasabb helyiség lenne — előadásokat tartanának, s az ifjabb nemzedéket a talajművelés, állattenyésztés, állatgyógyászat, növénytermelés, gépkezelés, s a helyes munkabeosztás valamint a trágayaisme elemeiből az ő felfogásukhoz mértén oktatnák, s egyes esetekben a mennyire a hely s a viszonyok megengednék gyakorlati útmutató előadásokat is tartanának.

Ezek után mintha csak hallanám egyik másiknak ama megjegyzését, hisz oda pénz kell, aztán hol vesszünk olyan tanítókat, meg mire való is lenne az, hisz én sem tanultam mástól csak az apamtól, mégis két fertály földem van, a fiamnak

sem kell azt tanulni sehoh, csak legyen neki két fertály földje, akkor elég okos gazda lesz belőle.

Eme megjegyzésekkel szemben bátor vagyok azt mondani ama tisztelt észrevételező gazda társaimnak, hogy sokkal okosabban tesznek, ha fiainak egy-egy hold földdel kevesebbet hagynak, s összeállnának s egyenként csak egy fél hold földnek az árát szentelik egyszer s mindenkorra egy ily földművelési vándor iskola fentartása, akkor — feltéve hogy nem csak felállítják ez oskolát, de abba gyermekeiket járatták is, — alig pár év múlva tapasztalni fogják azt, hogy ama kis tőke, mit a közügyre a maguk javuk céljára adóztak busásan megfogja hozni kamatait az által, hogy gyermekeik nemcsak csupán béresek s egyáltalában földmive öknök valók lesznek, hanem az ily oskolákban nyert tanulmányaik alapján némileg esiszolódnának, s az ott nyert elemi oktatás s az otthoni tovább képzés, s a tanultaknak gazdaságukban alkalmazása által érdemesíttetnek magukat a gazdai szép névre.

S én hiszem ha akad eléggé ügyes ember, s

ha meg éppen az fogja kezébe venni ez ügyet, ki től ez eszmét első ízben hallottam, akkor az idevaló telkesgazda közönség — a társulás alapján indulva — nem fog vonakodni a saját jövő nemzedékének érdekében, egy ily létesítendő iskola felállításával járó némi kiadásoktól.

Balkányi Sándor.

Szerkesztői mandanivaló.

K o l o z s v á r Dr. Sz. K. A szívesen ígért cikket alkalomszerűen február első hete, Vajda elhunytának évfordulója emlékére obajtanám közleni.

S z e r a j e v ő Dr. K. J. Lekötelező ígéretéért fogadja köszönetünket. Reméljük, hogy mennél előbb találkozunk lapunkban becses közleményeivel.

*) A város in'tző körei egy földművelési szakoktatással egybekötött felső népiskola felállításának eszméjével foglalkoznak. agyon fogunk örülni, ha a szerzőnek ezen éntekzése az illetők érdeklődését felkelti s az ügyet céljához egy lépés-el közelebb hozni segíti. Szar.

Felelős szerkesztő es kiadótulajdonos:
Mihálfi József.

H I R D E T É S E K.

Varró-gép raktár!

Van szerencsém a nagy érdemű közönségnek becses figyelmébe ajánlani nagy választéku **varró gépeimet**, melyeket 5 frt havi részletfizetés mellett árusítok s tartósságukért s kitűnő minőségükért 5 évi jótállást vállalok:

Sikerült nekem a varrógépek árait tetemesen leszállítani s dacára ezen tetemes árkedvezménynek, varrógépeim általánosán elismert kitűnő minősége nem szenved csorbát.

Minden varró-gépemen törvényesen bejegyzett védjegy látható, melynek utánzása szigorúan tiltva van.

Azon reményben, hogy az enlítettokról a nagy érdemű közönség szíves megrendelések által nem sokára meggyőződést szerzend

maradtam

Szarvason 1884. január 6.

teljes tisztelettel

Elefant Pál

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Egy zongora
bármikor bérbevehető.
Feltételek iránt tudakozódhatni
Réthy Sándornál
Szarvason.
2-3

H I R D E T É S.

Uj politirozott szobabútor jutányos áron megvehető alulírott nál.

Szarvas, jan. 12. 1884.

Grimm Mór.

H I R D E T É S.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a t. cz. közönséget, miszerint üzletemet (Piaczter volt Korbuly féle házban) korszerűen berendeztem s teljesen felszereltem, és képes vagyok tisztelt vevőim igényeinek minden irányban megfelelni.

Nagy raktárt tartok többféle borvidékekből eredt fehér és vörös asztali-, pecsenye-, csemege és aszú borokból. Elsőrendű magyar-, valamint valódi francia pezsgők többféle márkák.

Szerez italok a legközönségesb pálinkától kezdve a legfinomabb bel és külföldi likörökig.

Valódi szerémi szilvórium kisebb s nagyobb mennyiségben Ugy szinte nagy raktárt eredeti legfinomabb rumból u. n. Ananász-, Jamaika-, Cuba-, Brazíliai és fehér Antillen rum; mind legjutányosb áron.

Különösen ajánlom a t. cz. közönség becses figyelmébe kitűnő érmelléki, magyarádi és ménesi boraimat egy literes pecsételt üvegekben 25—30—35 krajczárként, melyekből depóimban is készletet tartok „Sas“ szálloda és Nagy-utca Korik-féle házban.

Midőn nagyobb mennyiségű vásárlásoknál, még különös kedvezményeket engedek, pontos kiszolgáltatásról biztosítom tisztelt vevőimet s maradtam számos megrendeléseit kérve

tisztelettel

Grimm A. József,
regale-bérlő.